

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 114 §, sellaisena kuin se on laissa 1676/2015,

muutetaan 2 §:n 3 ja 5 momentti, 6 §:n 1 momentin 17 kohta, 7 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti, 40 ja 41 §, 43 §:n 2 momentti, 44 §:n 2—4 momentti, 47 ja 48 §, 49 §:n otsikko ja 2 momentti, 52 §:n 4 momentti, 56 §:n 1 ja 3 momentti, 57 §:n 1 ja 4 momentti, 58 §, 61 §:n 4 momentti, 65 §:n 5 momentti, 66 §:n 4 momentti, 67 §, 68 §:n 2 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70 §, 71 §:n 3 ja 4 momentti, 73 §:n 4 momentti, 74 ja 75 §, 89 §:n 2 momentti, 90, 92 ja 93 §, 94 §:n 3 momentti, 23 luvun otsikko, 95 §, 102 §:n otsikko ja 1 momentti, 103 §, 105 §:n 2 ja 3 momentti, 106 §:n 2 ja 3 momentti, 107 ja 109 § ja 127 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 ja 5 momentti, 48 §, 49 §:n otsikko ja 2 momentti, 57 §:n 1 ja 4 momentti, 89 §:n 2 momentti ja 92 § laissa 1676/2015, 11 §:n 1 momentti laissa 418/2018, 41 § laissa 253/2021 ja 70 § osaksi laissa 1676/2015, sekä

lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1676/2015, uusi 18 kohta ja lakiin uusi 7 a, 94 a ja 103 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetussa laissa (/). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Erityisiä etuuksia lukuun ottamatta lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *keskusrahallaitoksella* maatalouden rakennetuista annetun lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta tai muuta yhteisöä, jonka Ruokavirasto on hyväksynyt toimimaan keskusrahallaitoksena;

18) *horisontaalasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116.

7 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on suunnitelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää suunnitelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

7 a §

Tuen myöntämisen rajoitukset

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voida myöntää, jos

1) tuen hakija on kuluvan tai kolmen tuen hakemista edeltäneen kalenterivuoden aikana toiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta aiemmin tämän lain nojalla myönnetyn tuen ehtojen noudattamisessa;

2) tuen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, tämän lain tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi;

3) tuen hakija on hakuvuonna tai kolmen sitä edeltäneen kalenterivuoden aikana olennaisesti laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen tai tuen hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä taikka tuen hakijalla on maksukykyyn nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin, ellei tuen myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena;

4) tuen hakijaa koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

5) kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys; vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan 4 kohdassa mainitun komission asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä.

Jos tuen hakija on oikeushenkilö, 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen rajoitukset koskevat toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Edellä säädetty koskee myös henkilöä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Tuen myöntämisen rajoituksien arvioimiseksi voidaan ottaa huomioon 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut seikat sellaisista yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä ja yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät tuen hakijaan tai 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Elinkeinonharjoittajan investointitukea, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea, paliskunnan investointitukea ja tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen elinkeinonharjoittajan, paliskunnan tai tutkimusrahoituksen hakijan toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Edellä säädetystä poiketen ennen tukihakemuksen jättämistä aiheutuneisiin tuettavaksi haettavaan toimenpiteeseen liittyviin välttämättömiin suunnittelukustannuksiin voidaan tukea kuitenkin myöntää. Paliskunnan aitojen kunnossapitotukea ei myönnetä, jos kunnossapito on aloitettu ennen kuin hakemus on tullut vireille. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää, jos tukea on haettu 24 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

14 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy suunnitelmaan, suunnitelmassa asetettuja tavoitteita.

15 §

Elinkeinoon harjoittaminen

Tukea voidaan myöntää hakijalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan porotaloutta porotaloustilalla taikka porotaloutta tai muuta luontaiselinkeinoa luontaiselinkeinotilalla niin, että hän saa siitä pääasiallisen osan toimeentulostaan. Vähintään 80 eloporoa omistavan henkilön katsotaan kuitenkin saavan pääasiallisen osan toimeentulostaan porotaloudesta. Muun luontaiselinkeinoon harjoittavan on saatava vuotuisista tuloistaan luontaiselinkeinoista vähintään määrä, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja jonka Ruokavirasto määrääksellään vuosittain tarkistaa yleistä ansiokehitystä vastaavaksi.

16 §

Hakijan tulot

Valtioneuvoston asetuksella säädetään hakijan ja hänen puolisonsa enimmäistuloista sekä niistä tuloista, jotka otetaan enimmäistuloissa huomioon. Enimmäistulot voidaan eriyttää tukikohteittain. Ruokavirasto tarkistaa määrääksellään enimmäismäärän vuosittain yleistä ansiokehitystä vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös tuloista, joita ei oteta huomioon kokonaistuloissa.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei

olennaisesti muutu, tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jossa luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus voidaan kuitenkin merkittävältä osin luovuttaa toiselle ennen edellä tarkoitettun määräajan päättymistä edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta, jonka kautta tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu tai toteuttaa sellaisen järjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

47 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Ruokaviraston on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava mahdollisuudesta hakea 5—8 luvussa tarkoitettua tukea, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

48 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) säädetään. Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Lomake voidaan toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä käyttäen täytettävää pdf-lomaketta tai paperisena. Viimeksi mainittu on allekirjoitettava.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen

vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Ruokavirastolle.

56 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoista elinkeinon harjoittajan aloitustuen maksua haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Avustus maksetaan kahtena eränä.

Tarkempia säännöksiä avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Ruokavirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitettujen avustusten maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin

sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Ruokavirasto.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

66 §

Valtionlainan korkoetuuden ja muun lainaan liittyvän tuen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen käyttäminen

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä, jota luotonantajan on noudatettava käyttäessään lainaan liittyvää tukea myöntämäänsä valtionlainaan.

67 §

Lainan myöntäminen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luotonantajalle

Ruokavirasto päättää luotonantajan hakemuksesta lainan myöntämisestä luotonantajalle valtionlainojen myöntämistä varten. Lainaa voi hakea keskusrahallaitoksen välityksellä.

Ruokavirasto laatii valtion ja yhden tai usean luotonantajan välisen velkakirjan, allekirjoittaa sen valtion puolesta sekä huolehtii velkakirjan säilyttämisestä ja luovuttamisesta lainansaajalle lainan tultua maksetuksi tai korvatuksi uudella velkakirjalla.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä varoja valtiolta haettaessa, myönnettäessä ja maksettaessa sekä siitä, milloin luotonantaja voi toimia ilman keskusrahallaitoksen välitystä.

68 §

Valtionlainan tilittäminen

Luotonantajan hyvityshakemuksen johdosta annetun Ruokaviraston päätöksen mukaiset maksut on maksettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun luotonantaja on saanut päätöksestä tiedon

69 §

Luotonantajan kulujen korvaaminen

Ruokavirasto päättää valtionlainan hoitamisesta luottolaitokselle maksettujen 1 momentissa tarkoitettujen korvausten perimisestä luottolaitokselta takaisin osaksi tai kokonaan, jos luottolaitos ei ole hoitanut valtionlainaa tässä laissa tai sen nojalla säädetyllä tavalla tai hyvän pankkitavan edellyttämällä tavalla. Takaisinperimiseen voidaan 95 §:n estämättä ryhtyä koko lainaajan.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Ruokavirasto maksaa valtion luotonantajalle myöntämän lainan keskusrahallaitoksen välityksellä.

Ruokavirasto maksaa hakemuksesta valtionlainan hoitopalkkion keskusrahallaitoksen välityksellä luotonantajalle.

Luotonantajan on maksettava keskusrahallaitoksen välityksellä valtionlainan lyhennykset ja korot Ruokavirastolle maatilatalouden kehittämisrahastoon tuloutettaviksi.

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Ruokavirasto voi antaa määräyksiä siitä, missä tapauksessa luotonantajat voivat toimittaa edellä mainitut tehtävät ilman keskusrahallaitosta.

71 §

Korkotuen maksaminen

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Ruokaviraston hyväksymä keskusrahallaitos välittää hakemuksen Ruokavirastolle, joka suorittaa maksun keskusrahallaitokselle. Keskusrahallaitos välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Ruokavirasto.

73 §

Valtionvastuu

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

74 §

Valtionlainoista maksettavat hyvitykset

Ruokavirasto päättää luotonantajalle valtionvastuun perusteella suoritettavasta pääoman ja korkojen hyvityksestä. Ennen hyvityksen vahvistamista Ruokaviraston on selvitettävä, että velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetystä ole voitu kattaa vakuutena olevan omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla taikka, jos vakuutena on muu kuin henkilötakaus, muusta vakuudesta. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan vaadita silloin, kun velallinen tai lainasta vastuussa oleva kolmas henkilö saa yritys-saneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä tai muussa vastaavassa järjestelyssä tai vakuusvastuun järjestelyssä säilyttää vakuutena olevan omaisuuden. Ruokavirasto suorittaa hyvityksen luotonantajalle maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Lyhennykset ja korot, jotka lainansaaja hyvityksen maksamisen jälkeen suorittaa luotonantajalle, on tilitettävä Ruokavirastolle.

Ruokavirasto päättää luotonantajalle maksetun hyvityksen perimisestä takaisin lainansaajalta siltä osin kuin lainaa tai sen korkoja ei ole maksettu valtiolle. Lainansaajalta voidaan periä luotonantajalle hyvityshakemuksen perusteella maksetusta hyvityksestä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Tästä on tehtävä merkintä tukipäätökseen.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta luotonantajalle tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka hyvää pankkitapaa.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset hyvityksen hakemista ja maksamista koskevasta menettelystä.

75 §

Hyvityshakemusten käsittelyaika ja hyvityksiä koskevat viivästyskorot

Ruokaviraston on käsiteltävä valtionlainaa koskeva hyvityshakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun luotonantajan hakemus on saapunut Ruokavirastolle ja velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtunut lopullinen menetys on todettu. Jollei hakemusta sellaisenaan voida ratkaista, määräaika lasketaan siitä, kun viimeinen hakemuksen ratkaisemiseksi välttämätön Ruokaviraston pyytämä lisäselvitys luotonantajalta on saapunut. Jos määräaika ylitetään, valtio on velvollinen suorittamaan ylitysajalta viivästyskorkoa korkolain 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

90 §

Valtionlainan, korkotukilainan ja valtioneuvoston kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä valtionlainan, korkotukilainan ja valtioneuvoston kohteena olevan lainan hoitamista sekä valtionlainaan liittyvän tuen ja muun lainan korkotuen sekä muun

lainaan liittyvän tuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Ruokavirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä sekä valtionlainan, korkotukilainan ja valtiotakauksen kohteena olevan lainan koron suorittamista koskevat tiedot sekä lainaan liittyvän tuen käyttämistä koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava valtionlainan ja muuta tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionlainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Ruokavirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan suunnitelmaan tai ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään lisäksi viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa suunnitelman tai ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuu-den maksun.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

Ruokavirasto päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä muuta säädetä. Ruokavirasto laatii tarkastusstrategian ja tarkastussuunnitelman.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontukena myönnettyä tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toteuttamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

23 luku

Tuen palauttaminen, maksamisen lopettaminen, takaisinperintä sekä vähennykset ja seuraamukset

94 a §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, sen saa jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

95 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen lopettamaan 5—8 luvussa tarkoitetun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;
- 5) tuen saaja on luovuttanut tai lopettanut tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan taikka supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut tuetun investoinnin kohteen taikka asunorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä eikä tilalle ole hankittu uutta vastaavaa omaisuutta tai toteutettu järjestelyä mainitun pykälän mukaisesti;
- 6) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 44 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;
- 7) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai
- 8) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Takaisinperittäväksi on 1 momentin 5 kohdan perusteella määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa tai elinkeinotoiminnan toiminta-aikaa vastaava osuus 44 §:ssä tarkoitetusta ajasta.

Jos tuen saaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa ilman korkoja.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta takaisin. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

103 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Ruokavirasto vastaa tuen takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä päätöksen perusteella voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Valtionlainan ja sen koron perinnästä vastaa kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Takaisinperintäsaatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman. Muutoin päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtionlainan irtisanominen ja takaisinperintäkoron periminen kuuluvat kuitenkin lainan myöntäneelle luottolaitokselle.

103 a §

Vähennykset ja seuraamukset

Jos maksua koskevassa hallinnollisessa tarkastuksessa tai muussa tarkastuksessa havaitaan, ettei tuen kohteena olevaa toimenpidettä ole toteutettu hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti tai tuenhakija on maksuhakemuksessaan esittänyt tukeen oikeuttamattomia kustannuksia, tukea ei makseta tai maksettavaa tukea vähennetään. Maksettavaan tukeen liittyvästä hallinnollisesta seuraamuksesta päättää maksupäätöksen tekevä viranomais.

Seuraamuksissa on otettava huomioon horisontaaliasetuksen 59 artiklassa säädetty. Seuraamuksia ei määrätä horisontaaliasetuksen 59 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan a, b ja c kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa eikä muissa niihin verrattavissa tilanteissa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen vähentämisperusteista sekä vähennysten ja seuraamusten laskennasta.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtionlainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Ruokavirastolle sellaisista tuen saajan taloudellisesta asemasta, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

106 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Edellä 1 momentissa tarkoitetun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Ruokavirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitetun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset takauksesta perittävien maksujen määrästä ja määräytymistavasta sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

107 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Ruokavirasto.

Ruokavirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitetään mainittuun rahan-
toon.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta luonnollista henkilöä, tuen hakijaa ja tuen saajaa koskevat tiedot veroihin sekä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta edellä mainittuja tahoja koskevat tiedot lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä edellä mainittujen tahojen kytkennöistä ja niissä mahdollisesti esiintyneistä puutteellisuuksista edellä mainittuihin velvollisuuksiin liittyen, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle ja julkista

tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista hallintotehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1—3 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

127 §

Menettelyä koskevat poikkeukset

Ruokavirasto voi antaa 118—126 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tarvittavista asiakirjoista tarkempia määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen ja ennen lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin suunnittelukustannuksiin ei voida tukea myöntää, jos ne ovat aiheutuneet ennen 1 päivää tammikuuta 2023.

Helsingissä 29.12.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen